

Regina Jackūnaitė

Teminė paskaita

“Lietuvių folkloras ir legendos animacijoje”

Lietuvių animacijos režisieriai savo kūryboje dažnai naudoja lietuvių liaudies folklorą ir legendas. Šioje teminėje paskaitoje parodysiu animacinius filmus, kuriuose atsispindi Velykų, Joninių švenčių papročiai ir legendos, pasakojančios apie Neringos ir Vilniaus įkūrimą.

Animacinių filmų režisierės ir dailininkės Jūratės Leikaitės filmas "**Margučių rytas**", sukurtas 2007 metais, pasakoja apie Velykų šventimo papročius. Animacinio filmo piešiniai ir personažai sukurti remiantis folkloriniais Velykų personažais ir tradiciniais margučių raštais. Filme margučiai ne tik nupiešti, bet panaudotos ir tautodailininkų išpieštų margučių nuotraukos. Margučių raštai -žalčiukai, gyvačiukai sujuda ir tampa filme gyvais... Vieni iš pagrindinių filmų personažų - burtininkė Velykė ir Gėrio lelija, pražįstanti Velykų rytą. Iš personažės Velykės dainos sužinome apie liaudiškus kiaušinių dažymo būdus įvairiais augalais. Animaciniame filme skamba Velykų burtai, posakiai, dainos. Jame papasakojama ir lietuvių sakmė apie pasaulio atsiradimą iš kiaušinio.

Po Velykų seka kita populiari liaudies šventė - Joninės. Animacinis filmas "**Paparčio žiedas**" (2003 m.), kurio autorė, ankščiau paminėta animacinių filmų režisierė ir dailininkė Jūratė Leikaitė, sukurtas pagal lietuvių liaudies sakmę „Kaip Jonas paparčio žiedą surado“. Filme atsispindi Joninių šventimo tradicijos - vainikėlių pinimas, jų leidimas į vandenį, laužų deginimas, paparčio žiedo ieškojimas, burtai. Jame skamba Joninių apeigų folkloro muzika.

Animacijos režisierių ir dailininkų Aurikos ir Algirdo Selenių animacinis filmas „**Neringa**“, sukurtas 2001 m., išsamiai pasakoja legendą apie Neringos pusiasalio atsiradimą. Pagrindinė personažė - kunigaikščio Karvaičio duktė Neringa, užaugusi milžine ir supylusi ištisą sausumos ruožą, kurį žmonės jos vardu praminė.

1991 m. animacijos režisierius Zenonas Šteinys ir dailininkas Albinas Šimanauskas pagal Vilniaus įkūrimo legendą sukūrė animacinį herojinį epą „**Kadise Lietuvoje**“. Filme matome pagoniškus baltų papročius, ritualus, aprangą. Jame skamba specialiai sukurta muzika, kurioje panaudoti folkloro motyvai, populiarių liaudies dainų, sutartinių ištraukos, grojama liaudiškais instrumentais.